

VALERIA BUDUȘAN
CLARA ESZTERGĂR

Dicționar

FRANCEZ-ROMÂN ROMÂN-FRANCEZ

Ediție revăzută și completată
(cu un minighid de conversație)

Coordonator: prof. dr. Gheorghe Haș

STIINȚA

ALFABETUL FONETIC INTERNAȚIONAL

VOCALE

ORALE

[a]	sa, âne, femme, poêle
[e]	pré, cahier, les, nez
[ɛ]	père, fête, palais, furet
[i]	ami, maïs, stylo
[o]	mot, tôt, chaud, peau
[ɔ]	corps, automne
[φ]	peu, heureux
[ø]	de, peler
[œ]	fleur, sœur
[u]	fourmi
[y]	tu, dû, eu

NAZALE

[ã]	banc, champ, lent, temps
[ɛ̃]	pain, jardin, important
[õ]	bon, ombre
[œ̃]	brun, parfum

CONSOANE

[p]	poupée	[b]	bonbon	[f]	film	[v]	votre
[t]	tête	[d]	dédié	[s]	sensé	[z]	zézayer
[k]	coq	[g]	gros	[ʃ]	chat	[ʒ]	joujou
[l]	lilas	[m]	même	[ʁ]	montagne		
[R]	rue	[n]	notre	[ŋ]	camping		

SEMICONSOANE

[j]	soleil, travailler	[w]	trottoir	[y]	puis
-----	--------------------	-----	----------	-----	------

PRECIZĂRI PRIVIND ALCĂȚUIREA ȘI UTILIZAREA DICȚIONARULUI

Prezenta lucrare lexicografică, reunind într-un singur volum două dicționare, unul francez-român și altul român-francez, se adresează, cu precădere, unui public școlar și universitar, adică elevilor și studenților doritori a învăța limba franceză sau, în cazul altora, a-și spori și perfecționa cunoștințele despre această limbă.

Evident, dicționarul se adresează oricărei persoane care se interesează, într-un fel sau altul, de sistemul lexical al limbii franceze.

În ceea ce privește elaborarea, între cele două dicționare, reunite în prezentul volum, nu există deosebiri esențiale. De aceea aceste considerații se referă la ambele, cu precizările de rigoare pentru unul sau altul, atunci când este cazul.

În principiu, un articol din dicționar cuprinde următoarele elemente:

a) cuvântul-titlu, tipărit cu aldine;

b) transcrierea fonetică a pronunțării cuvântului-titlu, inclusă în paranteze drepte, în cazul dicționarului francez-român:

imprudent, e [ɛ̃pʁydã, ãt];

c) o prescurtare indicând categoria gramaticală a cuvântului-titlu, tipărită cu litere cursive:

s.m., s.f., adj., pron., num., adv., v. etc. (a se vedea *Lista prescurtărilor*). În cazul

în care același cuvânt-titlu îi corespund două categorii gramaticale, acest lucru este marcat prin cele două prescurtări corespunzătoare: *s.m.f., s.m. adj.* etc.;

d) traducerea în limba franceză, respectiv în limba română a cuvântului-titlu.

Evident, alegerea echivalentului în limba în care se traduce a fost impusă de sensul și de particularitățile de întrebuințare ale cuvântului-titlu. Dacă, în interiorul aceleiași categorii gramaticale, cuvântul-titlu are două sau mai multe semnificații diferite, echivalentele în limba franceză, respectiv în limba română, sunt numerotate cu cifre arabe:

profil *s.n.* 1. profil; 2. aspect, forme (*f.*); 3. personalitate (*f.*).

réalité *s.f.* 1. realitate, adevăr; 2. *en ~* de fapt.

În cazul în care două sau mai multe semnificații ale cuvântului-titlu înseamnă schimbarea corespunzătoare a clasei gramaticale, acest fapt este marcat prin cifre romane tipărite cu aldine și plasate în fața prescurtării corespunzătoare:

serios *I. adj.* sérieux. *II. adv.* sérieusement a lua în ~ prendre au sérieux.

forestier, ière *I. adj.* silvic, forestier. *II. s.m.* le garde ~ pădurar.

Procedul marcării prin cifre romane nu se aplică în cazul în care modificările afectează genul substantivelor sau tranzitivitatea, intranzitivitatea, reflexivitatea verbelor, întrucât un substantiv masculin (*s.m.*) și un substantiv feminin (*s.f.*), respectiv un verb tranzitiv (*v.t.*) și un verb reflexiv (*v.r.*) nu constituie clase gramaticale diferite. În aceste situații delimitarea a fost marcată prin cifre arabe.

În unele cazuri, traducerea în limba franceză, respectiv în limba română, a cuvântului-titlu se face prin două sau trei cuvinte. Acestea sunt despărțite prin virgulă, dacă sunt sinonime, și prin punct și virgulă, dacă au sensuri apropiate, fără a fi sinonime:

adâncire *s.f.* approfondissement (*m.*), creusement (*m.*).

adeverință *s.f.* attestation, certification, confirmation, réception (*m.*).

midi *s.m.* 1. amiază; ora douăsprezece (ziua); 2. *le Midi* sudul Franței;

e) Atunci când substantivele franceze, echivalente ale cuvintelor, diferă, ca gen, de cuvântul-titlu, ele sunt urmate de prescurtarea care desemnează genul respectiv, inclusă între paranteze:

anunț *s.n.* annonce (*f.*)

greutate *s.f.* poids (*m.*)

liniște *s.f.* silence (*m.*)

f) Articolele conțin, desigur, exemple destinate a ilustra sensurile cuvintelor-titlu. Pentru rațiuni de economie de spațiu, adesea în cadrul exemplelor apare tilda (~), un semn grafic ce înlocuiește întotdeauna cuvântul-titlu în forma sa inițială, adică în forma cu care el apare ca intrare sau titlu de articol. Exemplele sunt tipărite cu litere cursive, fiind urmate de traducerea în limba română, respectiv în limba franceză:

cutie *s.f.* boîte ~ *de conserve* boîte de conserves; ~ *de scrisori* boîte aux lettres; ~ *de viteze* boîte de vitesses.

peur *s.f.* frică *avoir une ~ bleue* a-i fi foarte frică; *de ~ de* de teamă să.

În cazul în care exemplul ilustrativ conține cuvântul-titlu sub o formă diferită, prin flexiune, de cea inițială, el este scris în întregime:

gazos *adj.* gazeux *apă minerală gazoasă* eau minérale gazeuse.

Uneori, mai ales în cazul substantivelor, cuvântul-titlu este utilizat la plural în exemplul ilustrativ. În această situație, după tildă (~) figurează terminația de plural a cuvântului-titlu respectiv:

rustique *adj.* rustic, țărănesc *des traditions ~s.*

Pentru o utilizare eficientă a dicționarului e recomandabil să se consulte, când e cazul, *anexele*.

DICTIONAR FRANCEZ-ROMÂN

4. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală

5 [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. locuitor al regiunii din sud-estul Franței în jurul orașului Montpellier; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

1. a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală; 2. direcția în care se mișcă un vânt; 3. destinația zilei de lucru; 4. a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

abandonar [abandona] *v.t.* vr. a deșerta, a lăsa; a [a] *prop.* [a]le-au, [a]le-aur, a nu se

DICȚIONAR
FRANCEZ-ROMÂN

A, a [a] *s.m.* prima literă a alfabetului francez, vocală.

à [a] *prep.* [â+le=au; â+les=aux], a nu se confunda cu pers. III. *sg. v. avoir*: indică: **1.** locul *il arrive ~ Paris* el sosește la Paris; **2.** direcția *je vais ~ l'école* merg la școală; **3.** destinația *elle écrit ~ son ami* ea îi scrie prietenului său; **4.** mijlocul *tu vas ~ bicyclette* tu mergi cu bicicleta; **5.** instrumentul *les enfants jouent au ballon* copiii se joacă cu mingea; **6.** destinația obiectului *une machine ~ laver* o mașină de spălat; **7.** introduce un complement indirect *il donne ~ Michel un coup de fil*; **8.** modul *marcher ~ grands pas* a merge cu pași mari.

abaissant, e [abəsă, ât] *adj. (fig.)* umilitor, degradant.

abaissement [abəsăm] *s.m.* coborâre, reducere; înjosire.

abaisser [abese] *v.t. v.r.* **1.** a coborî la un nivel inferior ~ *la vitre de la voiture* a coborî geamul unui automobil, *le terrain s'abaisse* terenul coboară; **2.** a micșora, a scădea ~ *les prix*; *v.i. v.r.* **3.** (fig.) a se umili, a coborî la s' ~ *à demander pardon* a se umili prin a cere iertare.

abandon [abădō] *s.m.* părăsire, renunțare, abandon.

abandonner [abădone] *v.t.* **1.** a părăsi, a abandona ~ *sa famille*; **2.** a renunța la *le pilote a abandonné la course au troisième virage* pilotul a abandonat cursa la al treilea viraj; *v.i. v.r.* **3.** (fig.) a se lăsa pradă s' ~ *au désespoir* a se lăsa pradă disperării.

abaque [abak] *s.m. (mat.)* **1.** abac, socotitoare cu bile; **2.** diagramă grafică.

abasourdir [abazurdîr] *v.t.* **1.** a asurzi; **2.** (fig.) a stupefia, a ului.

abasourdissant, e [abazurdisă, ât] *adj.* **1.** asurzitor; **2.** (fig.) uluitor, năucitor.

A

abâtardir [abatardîr] *v.t. v.r.* a degenera, a(-și) pierde calitățile rasei.

abat-jour [abajur] *s.m. invar.* abajur.

abattage [abataʒ] *s.m.* **1.** tăiere, doborâre (despre copaci); **2.** exploatarea unei galerii de mină.

abattement [abatmă] *s.m.* **1.** oboseală, epuizare fizică; **2.** descurajare, depresie morală.

abattoir [abatwar] *s.m.* loc de sacrificare a animalelor, abator.

abattre [abatr] *v.t.* **1.** a tăia, a demola ~ *un arbre* a tăia un copac; ~ *les murs* a demola zidurile; **2.** a sacrifica un animal ~ *un cheval blessé* a sacrifica un cal rănit; **3.** a slăbi, a obosi la *maladie l'a abattu* boala l-a slăbit; **4.** a descuraja, a deprima *la disparition de sa mère a abattu Mireille*; *v.r.* a se abate asupra *une épidémie s'est abattue sur la région* o epidemie s-a abătut asupra regiunii.

abbatial, e [abasjal] *s.f.* biserica unei abații.

abbaye [abej] *s.f.* mănăstire.

abbé [abe] *s.m.* abate, preot.

abbessee [abes] *s.f.* stareță (la o mănăstire).

abcès [aps] *s.m.* **1.** bubă, abces; **2.** pun-gă cu puroi.

abdication [abdikasjō] *s.f.* abdicare, renunțare la putere.

abdiquer [abdike] *v.t.* a abdica, a renunța la putere ~ *la couronne* a renunța la coroană (despre un rege).

abdominal, e, aux [abdōminal, o] *adj. (anat.)* abdominal *les muscles abdominaux* mușchii abdominali.

abeille [abej] *s.f.* albină.

aberrance [aberăs] *s.f.* aberație, anomalie.

aberration [aberasjō] *s.f.* **1.** (astr., fiz.) deformare; **2.** (med.) anomalie anatomică, fiziologică, fizică; **3.** eroare de judecată, aberație.

abêtissant, e [abetisã, ât] *adj.* care îndobitoceste, prostește *un travail dur et ~*.
abêtissement [abetismã] *s.m.* îndobitocire.

abhorrer [abore] *v.t.* a avea oroare de, a detesta ~ *la froide pluie d'automne* a detesta ploaia rece de toamnă.

abîme [abim] *s.m.* 1. prăpastie adâncă, abis; 2. (*fig.*) o cantitate mare *un ~ d'ennui* o imensă oboseală.

abîmer [abime] *v.t.* a strica ~ *un livre* a strica o carte; *v.r.* 1. (*fig.*) a se cufunda în gânduri; 2. a se strica *les fruits se sont abîmés au grand soleil* fructele s-au stricat la soare.

abject, e [abjekt] *adj.* josnic, abject.

abjurer [abjyre] *v.t.* a abjura, a renega.

abnégation [abnegasjõ] *s.f.* abnegație, dăruire de sine, devotament.

aboiement [abwamã] *s.m.* lătrat.

abolir [abolir] *v.t.* a aboli, a suprima ~ *l'esclavage* a aboli sclavia.

abolition [abolisjõ] *s.f. (jur.)* abolire, lichidare.

abominable [abominabl] *adj.* abominabil, dezgustător, înfiorător.

abominablement [abominablãmã] *adv.* îngrozitor, extrem de *se conduire ~* a se purta îngrozitor.

abomination [abominasjõ] *s.f.* 1. ticăloșie, mârșăvie; 2. *être en ~* a fi urât de (cătore).

abondamment [abõdamã] *adv.* abundent, din belșug.

abondance [abõdãs] *s.f.* 1. abundență, cantitate mare ~ *de fruits*; 2. bogăție.

abonder [abõde] *v.i.* a abunda ~ *en* a fi plin de.

abonnement [abõnmã] *s.m.* abonament la ziar (telefon, tren etc.).

abord [abor] *s.m.* 1. acces, abordare; *loc. adv.*; 2. *dès l'abord* chiar de la început; *d'abord* mai întâi; *tout d'abord* înainte de orice, în primul rând; 3. (*pl.*) *aux abords* în împrejurimi.

abordable [abõrdabl] *adj.* abordabil, apropiat, accesibil.

abordage [abõrdãz] *s.m. (mar.)* abordaj.

aborder [abõrde] *v.i.* 1. a aborda; 2. a acosta, a ajunge la țârm; *v.t.* 1. a ataca o corabie; 2. a se adresa cuiva; 3. a trata un subiect.

aborigène [aborizen] *adj. s.m.f.* 1. aborigen, băștinaș din Australia; 2. (*fig.*) autohton.

aboutir [abute] *v.t. (tehn.)* a îmbina, a pune cap la cap.

aboutir [abutir] *v.i.* 1. a ajunge la, a da în *la route aboutit à la forêt* drumul ajunge la pădure; 2. a reuși, a finaliza *les recherches n'ont pas abouti* cercetările nu au dat rezultate.

aboutissement [abutismã] *s.m.* rezultat.

aboyer [abwaje] *v.i.* a lătra.

abrasion [abraziõ] *s.f. (geol.)* abraziune, erodarea falezelor prin forța valurilor.

abrége [abreze] *s.m.* rezumat *un ~ du discours du président* un rezumat al discursului președintelui.

abréger [abreze] *v.t.* 1. a prescurta ~ *un mot*; 2. a reduce, a trunchia ~ *un texte*.

abreuver [abreuve] *v.t.* a adăpa (un animal); *v.r.* a se adăpa *les animaux se sont abreuvés à la rivière* animalele s-au adăpat la râu.

abreuvoir [abreuvear] *s.m.* adăpătoare, jgheab, troacă pentru adăparea animalelor.

abréviation [abrevjasjõ] *s.f.* abreviere, prescurtare.

abri [abri] *s.m.* adăpost *être à l'~* a fi la adăpost; *se mettre à l'~* a se pune la adăpost.

abricot [abriko] *s.m.* caisă (fruct).

abricotier [abrikoșje] *s.m.* cais (pom).

abriter [abrite] *v.t. v.r.* a (se) adăposti; a (se) proteja *le parapluie abrite Mireille de la pluie* umbrela o protejează pe Mireille de ploaie.

abrogation [abrogasjõ] *s.f.* desființare, anulare, abrogare ~ *d'un décret* abrogarea unui decret.

abroger [abroze] *v.t.* a abroga o lege, decrete, ordonanțe.

abrupt, e [abrupt] *adj.* abrupt, înclinat, în pantă.

abrupti, e [abrupti] *I. adj.* stupid, îndobitocit, abrutizat. *II. s.m.f.* prost, idiot.

abrutissant, e [abruptisã, ât] *adj.* abrutizant.

abrutissement [abrutismã] *s.m.* abrutizare, îndobitocire.

ABS [abees] *s.m. (tehn.)* ABS, sistem antiblocaj auto.

abscise [absis] *s.f. (mat.)* număr care permite definirea poziției unui punct, abscisă.

absence [apsãs] *s.f.* absență, lipsă.

absent, e [apsã, ât] *adj.* 1. absent, absență; 2. (*fig.*) distrat, neatent.

absentéisme [apsãteism] *s.m.* 1. lipsă de perseverență; 2. absență sistematică, absenteism.

absenter [apsãte] *v.r.* a lipsi câtva timp, a absenta.

abside [apsid] *s.f. (arhit.)* absida unei biserici.

absolu, e [apsoly] *I. adj.* 1. fără limită; 2. total, integral; 3. (*fig.*) intransigent; 4. (*mat.*) valoarea absolută. *II. s.m.* ideea de absolut.

absolument [apsolyãmã] *adv.* 1. în mod nelimitat; 2. în mod categoric; 3. în mod obligatoriu, neapărat.

absolution [apsolusjõ] *s.f.* 1. (*relig.*) iertarea păcatelor; 2. (*jur.*) achitarea unui acuzat.

absolutisme [apsolytism] *s.m. (ist.)* absolutism ~ *royal* absolutism regal.

absorbable [apsorbabl] *adj.* care poate fi absorbit.

absorbant, e [apsorbã, ât] *I. adj.* 1. absorbant; 2. (*fig.*) captivant. *II. s.m.* corp absorbant.

absorber [apsorbe] *v.t.* 1. a absorbi; 2. a consuma, a ingera în întregime; 3. (*fig.*) a anexa *une société commerciale absorbe une autre*; 4. a captiva, a preocupa.

absoudre [apsudr] *v.t.* 1. a ierta; 2. (*relig.*) a absolvi, a ierta de păcate; 3. (*jur.*) a achita.

abstenir [apstanir] *v.r.* a se abține de la ceva *s'~ de parler*.

abstinent, e [apstinã, ât] *I. adj.* cumpătat. *II. s.m.f.* abstinent, care se abține de la excese (mâncare, băutură).

abstraction [apstraksjõ] *s.f.* 1. separare, abstractizare *faire ~ de* a face abstracție de; 2. ignorare a unui obiect, a unei idei *elle fait ~ de ma proposition* ea nu ia în seamă (ignoră) propunerea mea.

abstrait, e [apstrã, et] *adj.* abstract *l'art ~*.

abstraitement [apstrætãmã] *adv.* (în mod) abstract.

absurde [apsyrd] *adj.* absurd, fără sens.
absurdité [apsyrdite] *s.f.* 1. absurditate, lucru, idee imposibil de realizat; 2. (*fam.*) stupiditate.

abus [aby] *s.m.* exces, abuz *l'~ des médicaments est dangereux* abuzul de medicamente este periculos.

abuser [abyze] *v.t.* 1. a abuza, a face excese *il ne faut pas ~ du café*; 2. a profita, a înșela *il a abusé de la confiance de ses parents* a abuzat de încrederea părinților săi.

abusivement [abyzivãmã] *adv.* (în mod) abuziv, excesiv.

abyssal, e, aux [abisal, o] *adj.* 1. abisal; 2. (*fig.*) profund, fără fund.

acabit [akabij] *s.m. (peior.)* soi, teapă.

acacia [akasja] *s.f.* salcâm.

académicien, ne [akademisje, sjen] *s.m.f.* academician.

académie [akademi] *s.f.* academie.

académique [akademik] *adj.* 1. academic; 2. riguros, exigent; 3. convențional, rece *il a été trop ~ avec nous* el a fost prea pretențios cu noi.

acajou [akazu] *s.m.* acaju, mahon.

acalorique [akalorik] *adj.* fără calorii.

acariâtre [akarjatr] *adj.* arțăgos, ursuz.

accablant, e [akablã, ât] *adj.* copleșitor, apăsător.

accablement [akablãmã] *s.m.* 1. istovire, sleire a puterilor; 2. (*fig.*) tristețe mare, apăsare.

accabler [akable] *v.t.* 1. a copleși ~ *de compliments*; 2. a apăsa *la douleur les accablait* durerea îi apăsa; 3. a umili;

4. (*loc.*) ~ *d'injures* a înjura.

accalmie [akalmie] *s.f.* 1. acalmie; 2. răstimp de liniște.

accaparer [akapare] *v.t.* 1. a acapara, a monopoliza; 2. a reține pentru sine *il a accaparé tout le jardin* el și-a reținut (înșușit) toată grădina; 3. (*fig.*) a reține atenția.

accéder [aksede] *v.t.* 1. a avea acces la; 2. a ajunge la, a răzbate.

accélérateur, trice [akseleratør, tris] *I. adj.* care accelerează, accelerator. *II. s.m.* pedală de accelerație.

accélérer [akselere] *v.t.* a accelera, a grăbi.

accent [aksã] *s.m.* 1. accent *il a un ~ anglais* el are un accent englezesc; 2. **rinsistență** *entru oameni și cărți*
accentuel, le [aksãtyel] *adj. (fon.)* silabă, sunet accentuat.
accentuer [aksãtye] *v.t.* a accentua, a sublinia.
acceptabilité [akseptabilite] *s.f.* care este înțeles de un vorbitor (despre fraze).
acceptable [akseptabl] *adj.* acceptabil, admisibil.
accepter [aksepte] *v.t.* 1. a primi ~ *une invitation*; 2. a suporta ~ *son destin*; 3. a fi de acord ~ *une idée*; 4. a consimți ~ *d'accueillir qn.* a consimți de a primi pe cineva.
accès [aksɛ] *s.m.* 1. intrare, acces; 2. criză, puseu ~ *de violence* acces de violență; ~ *de fièvre* puseu de febră.
accessibilité [aksɛsibilitɛ] *s.f.* accesibilitate.
accessible [aksɛsibl] *adj.* 1. accesibil *un lieu difficilement* ~; 2. (fig.) ușor de înțeles *un texte* ~; 3. (fig.) abordabil *une personne* ~.
accessoire [aksɛswar] *I. adv.* accesoriu, secundar. **II. s.m.** componentă complementară *les ~s d'automobile* accesorii (piese) de automobil.
accessoirement [aksɛswarmã] *adv.* (în mod) secundar, anex.
accessoriste [aksɛsɔrist] *I. s.m.f.* recuzitor (de teatru, cinema, televiziune). **II. comerciant** de accesorii pentru mașini și motocicletele.
accident [aksidã] *s.m.* 1. accident ~ *d'avion*; 2. (med.) complicație subită ~ *cardiaque*.
accidental, le [aksidãtel] *adj.* accidental, întâmplător.
accise [aksiz] *s.f. (ec.)* taxă, acciz.
acclamation [aklamasjõ] *s.f.* aclamație, ovație.
acclamer [aklame] *v.t.* a aclama, a-și exprima aprobarea.
acclimatation [aklimatasjõ] *s.f.* acclimatizare, acomodare *jardin d'~* grădină zoologică.
acclimater [aklimate] *v.t. v.r.* a (se) acclimatiza.
accolade [akolad] *s.f.* 1. îmbrățișare; 2. (gram.) acoladă.

accolement [akolmã] *s.m.* legare, unire, strângere.
accoler [akole] *v.t.* 1. a face o acoladă; 2. a lipi; 3. a împreuna; *v.r.* a se sprijini, a se agăța de.
accommodation [akomodasjõ] *s.f.* acomodare, adaptare.
accommodement [akomodmã] *s.m.* 1. acord, învoială; 2. împăcare, aranjament *il accepte tout* ~.
accommoder [akomode] *v.t.* 1. a aranja, a potrivi *elle a accommodé la chambre pour les enfants*; 2. a pregăti, a asezona alimentele ~ *le poisson avec une sauce*; *v.r.* 3. a se obișnui *s'~ de la situation*.
accompagnateur, trice [akõpanatõer, tris] *s.m. f.* 1. însoțitor, ghid; 2. (muz.) acompaniator.
accompagnement [akõpanmã] *s.m.* 1. însoțire; 2. (muz.) acompaniament muzical.
accompagner [akõpane] *I. v.t.* 1. a însoți; 2. (muz.) a acompania; 3. a adăuga, a alătura ~ *sa lettre d'une photo* a alătura scrisorii sale o fotografie; **II. v.r.** 1. a se întovărăși cu; 2. a se acompania (la un instrument muzical).
accompli, e [akõpli] *adj.* 1. îndeplinit, terminat *une tâche* ~; 2. desăvârșit; 3. (fig.) fapt împlinit *se trouver devant un fait* ~ a se găsi în fața unui fapt împlinit.
accomplir [akõplir] *v.t.* 1. a realiza în întregime, a finaliza; 2. a executa, a se achita de ~ *une tâche* a se achita de o sarcină; *v.r.* a se îndeplini *son souhait s'est accompli* urarea lui s-a îndeplinit.
accomplissement [akõplismã] *s.m.* 1. realizare, efectuare; 2. (fig.) desăvârșire.
accord [akõr] *s.m.* 1. convenție, potrivire, concordanță; 2. (muz.) acord; 3. (gram.) acord, corespondent între forme gramaticale (gen, număr etc.); 4. (loc.) *tomber d'~* a se înțelege; *d'un commun* ~ de comun acord.
accordage [akõrdaz] *s.m. (muz.)* acordajul unor instrumente *l'~ du piano*.
accordéon [akõrdeõ] *s.m.* acordeon.
accorder [akõrde] *v.t.* 1. a pune de acord; 2. a da, a conferi ~ *une décoration*; 3.

(muz.) a acorda ~ *un piano*; *v.r.* 1. a se înțelege, a fi de acord; 2. (gram.) a se acorda *l'adjectif s'accorde en genre et en nombre* adjectivul se acordă în gen și număr; 3. a consimți *s'~ à (de)*.
accore [akõr] *adj.* abrupt (țârm, coastă).
accostable [akostabl] *adj.* 1. acostabil *un port* ~; 2. abordabil, ușor de abordat.
accoster [akoste] *v.t.* 1. a acosta; 2. (fig.) a aborda pe cineva.
accoter [akote] *v.t. v.r.* a se rezema, a se propti de *s'~ (contre) sur*.
accottement [akotmã] *s.m. (constr.)* acostament (de șine).
accouchement [akufmã] *s.m.* nașterea unui copil ~ *sans douleur* naștere fără dureri.
accoucher [akufe] *v.i.* a naște ~ *d'un garçon* a naște un băiat.
accoucheur, euse [akyfõer, fɛz] **I. adj.** doctor, mamof. **II. s.f.** moașă.
accouder [akude] *v.r.* a se sprijini în coate.
accouplement [akuplãmã] *s.m.* 1. împerechere, împreunare; 2. cuplare, conectare.
accoupler [akuple] *v.t.* 1. a reuni sexual masculul și femela; 2. (fig.) a reuni doi termeni sau două lucruri diferite; *v.r.* a se uni sexual (animale).
accourir [akurir] *v.i.* a veni alergând.
accotrer [akutre] *v.t. v.r.* a (se) împoțona, a-și pune bijuterii, gablonțuri.
accoutumer [akutyme] *v.t. v.r.* a se obișnui.
accréditer [akredite] *v.t.* a recunoaște oficial calitatea cuiva ~ *un attaché militaire* a acredita un atașat militar; *v.r.* a se răspândi *cette idée s'accréditait vite* această idee se răspândea repede.
accréditeur, euse [akrediteõr, fɛz] *s.m. f. (jur.)* garant, girant.
accréditif [akreditif] *s.m. (fin.)* acreditiv, care acreditează.
accroc [akrok] *s.m.* 1. ruptură, agățătură; 2. (fam.) piedică; 3. defect.
accroche-coeur [akrofkõer] *s.m.* cârlionț.
accrocher [akrofe] *v.t.* a agăța, a reține *les branches ont accroché ses cheveux* ramurile i-au agățat părul; *v.r.* 1. a se agăța de; 2. (fig.) a se crampona de.

accroissement [akrwasmã] *s.m.* 1. (agric.) creștere, dezvoltare; 2. (fig.) sporire.
accroître [akrwatr] *v.t.* a mări, a crește, a da importanță ~ *la popularité*; *v.r.* a se dezvolta, a crește *avant la première l'intérêt du public s'accroît* înaintea primierei interesul publicului crește.
accroupir [akrupir] *v.r.* a se lăsa pe vine, a se chirci.
accroupissement [akrupismã] *s.m.* ședere pe vine.
accueil [akõej] *s.m.* 1. primire, întâmpinare; 2. centru de primire *foyer d'~* cămin de primire.
accueillant, e [akõejã] *adj.* primitiv, ospitalier.
accueillir [akõejir] *v.t.* a primi favorabil pe cineva, a găzdui.
acculer [akyle] *v.t.* 1. a încolți pe cineva; 2. (fig.) a împinge la, a constrânge; *v.r.* 1. a se lipi cu spatele de perete; 2. a se da înapoi cu spatele.
accumulateur [akymilatõer] *s.m.* 1. om strângător; 2. (electr.) acumulator; 3. acumulator de automobile.
accumulation [akymilasjõ] *s.f.* 1. (fin.) acumulare de fonduri; 2. îngrămădire.
accumuler [akymyle] *v.t.* a acumula, a aduna.
accusatif [akyzatif] *s.m. (gram.)* acuzativ.
accusation [akyzasjõ] *s.f.* 1. acuzare, învinuire; 2. (jur.) acțiune în justiție.
accusatoire [akyzatwar] *adj. (jur.)* în expresii *système* ~ procedură penală.
accuser [akyzɛ] *v.t.* 1. a învinováți; 2. a scoate în evidență, a sublinia; 3. (adm.) ~ *réception de* a confirma, a aviza de primire.
acerbe [asɛrb] *adj.* 1. acru, înțepător; 2. (fig.) sever, aspru, caustic *une critique* ~ o critică necrutătoare.
acéré, e [asɛrɛ] *adj.* 1. ascuțit, tranșant; 2. (fig.) jignitor, caustic *parler d'un ton* ~ a vorbi pe un ton jignitor.
acéteux, euse [asetɥ, fɛz] *adj.* oțetit, cu gust de oțet, acrit.
acétone [aseton] *s.f. (chim.)* acetona.
achalandage [aʃalãdaz] *s.m.* 1. atragerea clientelei; 2. clientelă; 3. totalitatea mărfurilor dintr-o prăvălie.
achalandé, e [aʃalãde] *adj.* 1. cu mulți clienți; 2. înțesat cu mărfuri (despre magazin).

achalander [aʃalãde] *v.t.* **1.** a atrage clienții; **2.** a aproviziona.

acharnement [aʃãrnãmã] *s.m.* înverșunare, îndârjire.

acharner [aʃãrne] *v.r.* a se înverșuna *s' ~ sur, s' ~ contre qn., s' ~ au travail.*

achat [aʃa] *s.m.* cumpăratură, *faire des ~s.*

acheminement [aʃẽminãmã] *s.m.* **1.** îndrumare, dirijare; **2.** înaintare progresivă.

acheminer [aʃ(ẽ)mine] *v.t.* a dirija, a duce; *v.r.* a se îndrepta spre *s' ~ vers le village* a se îndrepta spre sat.

acheter [aʃte] *v.t. v.r.* a cumpăra, a-și cumpăra.

acheteur, euse [aʃtœr, øz] *s.m.f.* cumpărător, client.

achèvement [aʃevãmã] *s.m.* **1.** terminare, desăvârșire; **2.** finalizare.

achever [aʃve] *v.t.* **1.** a duce la bun sfârșit; **2.** a da lovitura de grație.

achromatique [akrãmãtik] *adj. (fiz.)* acromatic, filtrează lumina albă fără să o descompună.

acidité [asidite] *s.f.* **1.** (chim.) aciditate, gust acru; **2.** (fig.) caustic *des paroles pleines d'~.*

acidulé, e [asidyle] *adj.* acrișor *bonbons ~s.*

acier [asje] *s.m.* **1.** oțel; **2.** (fig.) *coeur d'~* inimă de piatră.

aciéré, e [asjere] *adj.* care conține oțel.

acmé [akme] *s.m.f.* punct culminant, apogeu.

acompte [akõt] *s.m. (fin.)* acot, arvună.

à-côté [akote] *s.m.* **1.** accesoriu; **2.** supliment, adaos.

à-coup [aku] *s.m.* oprire bruscă, zdruncinătură, șoc.

acoustique [akustik] **I.** *s.f.* rezonanță, acustică. **II.** *adj.* acustic.

acquérir [akerir] *v.t.* a dobândi, a deveni proprietar; *v.r.* a obține pentru sine *s' ~ une réputation* a-și face o reputație.

acquiescer [akjes] *v.i.* a aproba, a consimți.

acquisition [akizisiõ] *s.f.* achiziție, cumpărare, dobândire.

acquît [aki] *s.m.* **1.** chitanță, plată; **2.** *verdict d'~* sentință de achitare; **3.** (fig.) *par ~ de conscience* pentru a avea conștiința împăcată.

acquitter [akite] *v.t.* **1.** a plăti o datorie; **2.** (jur.) a declara nevinovat, a achita;

v.r. **1.** a-și achita o datorie; **2.** (fig.) a se achita de o sarcină.

âcre [akr] *adj.* **1.** acru, acid; **2.** (fig.) caustic, aspru.

âcreté [akrete] *s.f.* **1.** areală, senzație de acru; **2.** (fig.) causticitate *l'~ du ton* causticitatea tonului.

acrimonieux, euse [akrimõnjø, øz] *adj.* **1.** arțăgos, pus pe ceartă; **2.** mușcător, caustic.

acropole [akropol] *s.f. (ist., arhit.)* partea cea mai înaltă a unei cetăți grecești.

acte [akt] *s.m.* **1.** act, document oficial; **2.** acțiune *un ~ courageux* o acțiune curajoasă.

actif, ive [aktif, iv] *adj.* **1.** activ, dinamic; **2.** eficace, cu efect.

action [aksjõ] *s.f.* **1.** acțiune; act *l'~ d'un roman* acțiunea unui roman; **2.** efect *l'~ des antibiotiques*; **3.** acțiune, cotă-parte din capitalul unei societăți.

actionnaire [aksjonær] *s.m.f. (ec., fin.)* acționar (la o întreprindere).

activer [aktive] *v.t.* **1.** a accelera; **2.** a intensifica; *v.r.* a se preocupa intens *s' ~ dans la cuisine.*

actif, euse [aktivœr] *s.m. (chim.)* substanță activantă.

activité [aktivite] *s.f.* **1.** dinamism, energie; **2.** ocupație, preocupare; **3.** activitate, perioadă de acțiune.

actualisation [aktualizasjõ] *s.f.* actualizare, aducere la zi.

actualité [aktyalite] *s.f.* **1.** actualitate ~ *médicale*; **2.** (pl.) informații *les ~s de 20 heures à la télé* știrile de la ora 20 la televizor.

actuel, le [aktyle] *adj.* la ordinea zilei, actual.

actuellement [aktylemã] *adv.* în momentul de față, acum.

acuité [akyite] *s.f.* **1.** ascuțime, intensitate *l'~ d'un son* intensitatea unui sunet; **2.** sensibilitatea unui simț *l'~ visuelle*; **3.** perspicacitate *l'~ de la pensée.*

acupuncture [akypõkyr] *s.f. (med.)* acupunctură.

adaptateur [adaptœr] *s.m. (tehn.)* dispozitiv de adaptare, adaptor ~ *de courant électrique.*

adaptation [adaptasjõ] *s.f.* **1.** adaptare; **2.** transpunere *l'~ d'un roman pour la télévision.*

adapter [adapte] *v.t.* **1.** a adapta ~ *le tuyau au robinet* a adapta țeava la robinet; **2.** a transpune; *v.r.* a se obișnui *s' ~ à la vie à la campagne.*

addiction [adiksijõ] *s.f. (angl., med.)* dependentă a organismului de medicamente, droguri.

addition [adisijõ] *s.f.* **1.** operație de adunare; **2.** notă de plată.

additionner [adisijõne] *v.t.* **1.** (mat.) a aduna cifre; **2.** a adăuga ~ *de la farine* a adăuga făină.

adenom [adenõ] *s.m. (med.)* adenom, tumoră benignă.

adepte [adẽpt] *s.m.f.* adept, aderent *les ~s du catholicisme.*

adéquat, e [adekwa, at] *adj.* adecvat, convenabil.

adhérence [aderãs] *s.f.* **1.** aderare, (a)lipire; **2.** aderență *l'~ d'une roue* aderența unei roți.

adhérent [adere] *v.i.* **1.** a adera, a rămâne atașat; **2.** (fig.) a adera la o idee, la o mișcare ~ *au mouvement écologiste.*

adhésif [adefiz] *adj. s.m.* adeziv, lipici.

adhésion [adefizjõ] *s.f.* **1.** adeziune, consimțire; **2.** acțiunea de a adera la o organizație.

ad hoc [adõk] (loc.) *adj. invar.* pe loc.

adieu [adjø] **I.** interj. adio. **II.** *s.m.* rămas-bun *faire ses ~x à quelq'un* a se despărți de cineva.

adipeux, euse [adipø, øz] *adj. (anat.)* adipos, gras.

adjacent, e [adzasã, åt] *adj.* **1.** adiacent, alăturat; **2.** (mat.) *angles ~s* unghiuri adiacente.

adjectif [adzektif] *s.m.* adjectiv.

adjectival, e, aux [adzektival, o] *adj. (gram.)* adjectival.

adjoindre [adzjøẽdr] *v.t. v.r.* **1.** a (se) asocia *s' ~ à une affaire*; **2.** a (se) încorpora.

adjoint, e [adzjøẽ, ẽt] **I.** *adj.* adjunct. **II.** *s.m. f.* locțiitor.

adjudication [adzjudikasjõ] *s.f.* adjudecare (prin licitație) ~ *d'un marché.*

adjuer [adzjøre] *v.t.* a atribui, a da, a acorda; *v.r.* a-și atribui, a-și însuși, a-și adjudeca.

adjurer [adzjøre] *v.t.* a implora.

admettre [admetr] *v.t.* **1.** a admite, a primi; **2.** a fi de acord.

administration [administrasjõ] *s.f.* **1.** administrare; **2.** gestiune, administrare.

administrer [administr] *v.t.* **1.** administra, a conduce; **2.** a da, a administra ~ *un médicament*; **3.** (jur.) ~ *une preuve* a prezenta o dovadă.

admirable [admirabl] *adj.* admirabil, remarcabil, minunat.

admirer [admire] *v.t. v.r.* a (se) admira.

admission [admisijõ] *s.f.* **1.** admitere, primire *examen d'~* examen de admitere; **2.** acceptare, recunoaștere.

admonestation [admonestasjõ] *s.f.* **1.** admonestare, mustrare; **2.** avertisment.

admonester [admoneste] *v.t.* a certa, a admonesta.

ADN [adeen] (biochim.) prescurtare pentru *acide désoxyribonucléique* acid dezoxiribonucleic, elementul de bază al celulei vii.

adolescent, e [adollesã, åt] *s.m.f.* adolescent.

adonis [adõnis] *s.m. (fam.)* tânăr frumos.

adonner [adõne] *v.r.* a se deda, a se pasiiona pentru *s' ~ à l'étude* a se dedica studiului.

adopter [adõpte] *v.t.* **1.** a adopta ~ *un enfant*; **2.** (fig.) a-și însuși ~ *une philosophie.*

adoption [adõpsjõ] *s.f.* **1.** (jur.) adoptare, inițiere; **2.** (fig.) însușirea unei idei.

adorable [adõrabl] *adj.* adorabil, fermecător.

adoration [adõrasjõ] *s.f.* **1.** adorare, venerație; **2.** cult; **3.** iubire mare.

adorer [adõre] *v.t.* a adora, a venera.

adoucir [adusir] *v.t.* **1.** a îndulci; **2.** a atenua, a tempera ~ *la température*; **3.** (fig.) a atenua ~ *la tristesse*; *v.r.* a deveni mai blând, mai temperat *son inquiétude s'adoucit* neliniștea lui se calmează.

adoucissage [adusisãz] *s.m. (tehn.)* lustruire, șlefuire, polizare.

adoucisement [adusismã] *s.m.* **1.** îndulcire; **2.** (fig.) alinare (a unei dureri); **3.** (fig.) atenuare, moderare.

ad patres [adpatres] *loc. adv. (fam.)* *aller ~ a muri*; *envoyer ~ a ucide.*

adrénaline [adrenalin] *s.f. (fiziol.)* adrenalină.